

Utrikesdepartementet
Enheten för nedrustning och icke-spridning

Översynskonferensen för Ickespridningsavtalet för kärnvapen (NPT)

Översynskonferensen för Ickespridningsavtalet för kärnvapen (NPT) som, pga pandemin, skjutits upp flera gånger sedan maj 2020 kommer att äga rum den 4–28 januari 2022 i New York, om än i begränsat format.

Konferensen genomförs mot fond av ett försämrat globalt säkerhetsläge med pågående **upprustning och modernisering av kärnvapenarsenaler**; det råder bristande förtroende mellan kärnvapenstaterna, bland ickekärnvapenstaterna och mellan kärnvapen- och ickekärnvapenstater; **Iran och Nordkorea** fortsätter att utmana den globala nedrustnings- och ickespridningsregimen; det trilaterala säkerhetssamarbetet AUKUS (Australien, Storbritannien och USA) som innebär bl.a. att Australien införskaffar atomdrivna ubåtar från USA komplicerar bilden. Det finns en utbredd känsla av **frustration hos många ickekärnvapenstater** över att begränsade framsteg sker vad gäller kärnvapenedrustning.

Samtidigt finns **ljusglimtar**: Biden-administrationen intar en seriös hållning till NPT och översynskonferensen och det förs diskussioner om den amerikanska kärnvapenavskräckningen inom ramen för den pågående s.k. *Nuclear Posture Review*. **Förlängningen av Nya START** till 2026 och den amerikansk-ryska dialogen om strategisk stabilitet ger upphov till viss optimism. Pågående P5-samarbete inför översynskonferensen är också viktigt. Trots omfattande utmaningar verkar statsparter beredda att verka för att ta steg framåt vid konferensen i syfte att stärka genomförandet av NPT som utgör hörnstenen i den globala nedrustnings- och ickespridningsregimen.

Exakt upplägg för konferensens genomförande är i skrivande stund fortsatt oklart. I den s.k. allmänna debatten förväntas ffa utrikesministrar, men även några stats- och regeringschefer, delta. Utrikesminister Ann Linde, som

företräder Sverige, planerar att tala i den allmänna debatten. HR/VP Borrell talar å EU:s vägnar utifrån nyligen antagna rådslutsatser. Danmark håller ett gemensamt nordiskt anförande i samma debatt.

Det råder pga pandemin även **fortsatt stor osäkerhet vad gäller formerna för deltagandet i konferensen** men det står klart att begränsningar för hur många personer som får vara inne i FN-byggnaden och i respektive förhandlingsrum samtidigt kommer att föreligga. Sidoevenemang i anslutning till konferensen kommer att genomföras i virtuellt format. I skrivande stund ser **möjligheterna för civilsamhället att delta fysiskt** vid konferensen ut att bli mycket begränsade. Sverige driver på att för att möjliggöra deltagande men frågans avgörande ligger ffa i FN:s och värdlandets händer.

Den övergripande inriktningen inför och vid konferensen är att Sverige nationellt och i samarbete med andra ska **verka för ett konstruktivt och framåtblickande resultat** som fokuserar på genomförande av åtaganden under NPT och som fastställts vid dess översynskonferenser. Detta gäller NPT:s samtliga tre pelare: nedrustning, icke-spridning och fredlig användning av kärnenergi. **Antagandet av framåtblickande dokument i någon form är målbilden.**

Sverige kommer **särskilt verka för att framsteg kan tas avseende kärnvapenedrustning** (pelare 1) genom ett aktivt engagemang och ledarskap inom ramen för **Stockholmsinitiativet för kärnvapenedrustning**. Initiativet lanserades av Sverige i juni 2019 i samband med ett ministermöte i Stockholm. Initiativet samlar 16 icke-kärnvapenstater med ett konstruktivt nedrustningsengagemang: Argentina, Etiopien, Finland, Indonesien, Japan, Jordanien, Kanada, Kazakstan, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Spanien, Sverige, Sydkorea och Tyskland. Länderna representerar olika geografiska och säkerhetspolitiska kontexter. Inom initiativet finns exempelvis både länder som har skrivit under kärnvapenförbudskonventionen och länder som är medlemmar av Nato. En central bevekelsegrund för lanseringen av initiativet var att bidra till att minska den starka polarisering som har präglat nedrustningsdiplomatin under senare år. Huvudsyftet är därför att **åstadkomma politiskt engagemang för konkreta nedrustningsbefrämjande steg inför och vid NPT:s översynskonferens.**

Initiativet har tagit fram **två arbetspapper till översynskonferensen**: ett innehållande förslag på 22 konkreta åtgärder – s.k. *stepping stones* – som kan tas nu och samtidigt främja förutsättningar för ytterligare, mer substantiella steg på nedrustningsområdet. Det handlar bland annat om att minska kärnvapens roll i

doktriner, öka transparensen kring arsenaler och nukleär teknologi, återuppbygga samarbete och kommunikationskanaler och minska risken för användning av kärnvapen. Ett andra arbetspapper har tagits fram på det senare temat, dvs möjliga åtgärder för att minska risken för att kärnvapen används (s.k. riskreducering). Arbetspappren och mer information om Stockholminiciativet återfinns här: <https://www.government.se/government-policy/stockholm-initiative-for-nuclear-disarmament/>

Initiativet arbetar aktivt med outreach till andra icke-kärnvapenstater för att få stöd för förslagen och för även dialog med de fem kärnvapenstaterna. Ett femte **ministermöte inom ramen för initiativet äger rum i Stockholm** under utrikesministerns värdskap den 14 december. Pga pandemin sker mötet i s.k. hybridformat.

I tillägg till nedrustning kommer Sverige även att delta aktivt i förhandlingarna inom ramen **för pelare 2, icke-spridning, och pelare 3, fredlig användning**. Vad avser pelare 2 förutses frågor om Irans kärntekniska program och ansträngningarna för att tillse att detta uteslutande har fredliga ändamål samt Nordkoreas kärnvapen- och missilprov bli svåra att hantera. Inom pelare 2 kommer Sverige bl.a. lyfta fram vikten av att värna Internationella Atomenergiorganets (IAEA) roll i att verifiera icke-spridningsåtagandena enligt NPT och stärka IAEA:s regim för kärnämneskontroll (s.k. *safeguards*). Inom pelare 3 avser Sverige bl.a. lyfta fram betydelsen av kärnteknik inom en rad områden för utveckling, tex hälsa, och med koppling till hållbarhetsmålen och Agenda 2030.

I enlighet med den feministiska utrikespolitiken **kommer Sverige inför och under konferensen att lyfta vikten av ett genderperspektiv**, ökad genderintegrering samt jämställt deltagande av kvinnor och män. Detta är också ett av de 22 förslagen som lagts fram av Stockholmsinitiativet.

Den **svenska delegationen** leds av utrikesministern som deltar i högnivåsegmentet. Delegationen består i övrigt av medarbetare från Regeringskansliet och relevanta myndigheter.